

Tandimplantat – ett sätt att ersätta förlorade tänder

Hallå där...

...Jan Kowar

...övertandläkare på Bråne-markkliniken i Göteborg som är en specialistklinik för oral protetik. Du arbetar med att på olika sätt ersätta förlorade tänder. Vad är ett tandimplantat?

Förenklat består ett tandimplantat av två delar: en inopererad del (implantat) som växer fast i käkbenet och en protetisk del som är den som syns i munnen. Tandimplantat kan vara aktuellt när man saknar tänder, det kan vara enstaka tänder eller vid total tandförlust. En bra behandling kan öka välbefinnandet för patienten på många områden, till exempel vid måltider och sociala sammanhang.

Hur många tänder behöver man?

Tittar man på forskning så visar den att om man har 20 tänder som möts när man tuggar så har man tillräckligt för funktionen. Då kan man äta och tugga utan att få ont i käkleder eller andra bettfysiologiska besvär. Men sen får man också väga in om patienten tycker att det är estetiskt godtagbart. Ofta kan en estetiskt snygg konstruktion vara svår att hålla ren, men vi försöker tillsammans med patienten hitta en bra

lösning där patienten blir nöjd. Vi gör konstruktioner som vi tror på och är lätta att hålla rent med tandborstar och andra hjälpmedel.

Vilka är era patienter?

Vi träffar patienter i alla åldrar. De helt tandlösa patienterna som vi träffar är oftast 60 år eller äldre. Det finns olika orsaker till tandlöshet och det vanligaste är att man har tandsjukdomarna karies, som orsakar hål i tänderna, och parodontit som är en infektion i tandens fäste och innebär att tanden långsamt lossnar från käken. Dessa sjukdomar påbörjas oftast tidigare i livet. De flesta som blir helt tandlösa i Sverige eller Västeuropa idag är mellan 50–70 år när de förlorar sina sista tänder, och vanligast är att man är 60-65år. Sen träffar vi tandlösa 30-åringar också men då finns det oftast någon annan bakomliggande orsak som missbruk, sjukdomar eller syndrom.

Kan alla få tandimplantat?

Först tittar vi på om det finns tillräckligt med käkben att förankra tandimplantaten i. Det finns teknik för att bygga upp käkbenet men det är svårare, tar längre tid och innebär större risk för komplikationer. Här är vi lite återhållsamma med äldre patienter, det ska inte dröja flera år innan en äldre patient är färdigbehandlad. Då finns det

andra lösningar såsom tandstödda broar eller proteser, som kan vara ett fullgott alternativ.

Hög ålder i sig är inget hinder för tandimplantat. Däremot finns det vissa sjukdomar och den medicinerade medför, såsom osteoporos (benskörhet) och mediciner med bisfosfonater (en grupp läkemedel som minskar nedbrytningen av ben), som gör att vi avstår från implantatbehandling. Vi berättar alltid för patienten om det finns risker med behandlingen.

Finns det några risker med tandimplantat?

I Sverige har vi en bra lyckandefrekvens på över 90% efter 10 år, vilket är högt i sammanhanget. Men som

vid alla ingrepp finns det också risker. Direkta komplikationer kan vara att implantaten inte växer fast utan att kroppen stöter bort dem. Långvariga komplikationer kan innebära att en infektion gör att käkbenet där tandimplantatet en gång växte fast, nu långsamt bryts ner och till slut lossnar tandimplantatet.

Idag har patienterna ofta väldigt bråttom och man vill ha sina nya tänder snabbt. Jag tycker att man ser ett större antal misslyckanden när man inte väntar ut en god inläkning. I underkäken tar inläkningen 1–3 månader medan i överkäken, där benet lite mjukare, tar inläkningen 3–6 månader.

Vissa åker utomlands för tandimplantat. Jag tror att det görs många bra tandimplantatbehandlingar utomlands, men de vi ser hos oss på specialistkliniken är de som har bekymmer. Då är det ofta svårt med reservdelar eftersom varken vi eller patienten vet vilket av alla implantatsystem på marknaden som använts.

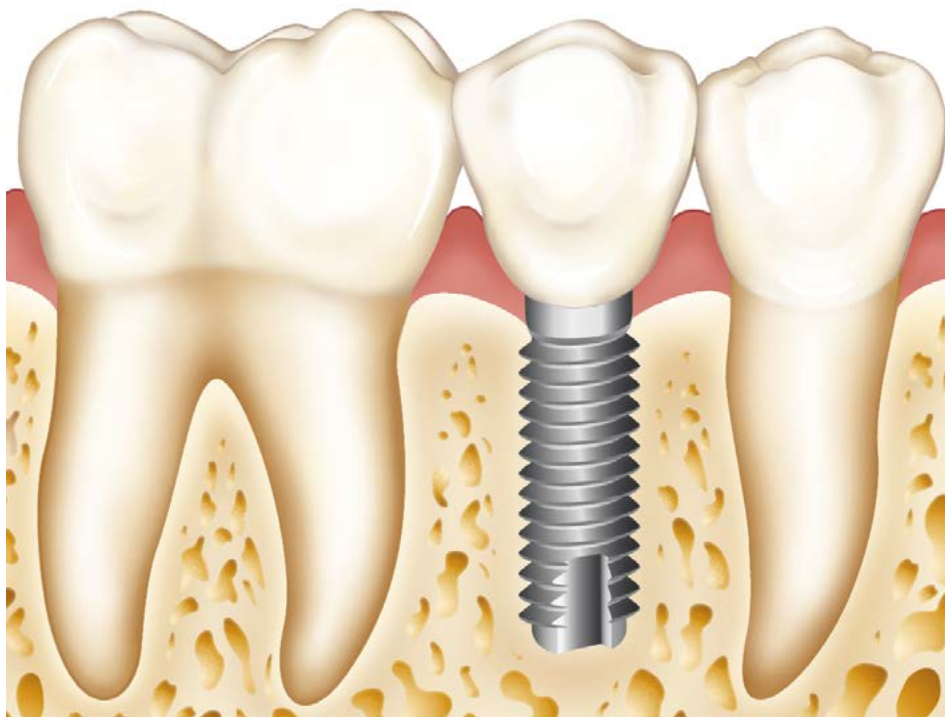
Hur går trenden – opererar man in fler eller färre implantat?

På vår klinik opereras allt färre tandimplantat. Idag opererar vi in i genomsnitt två implantat/patient, jämfört med 90-talet då vi opererade in i genomsnitt 5–6 implantat/patient. Då var det i stort sett bara helt tandlösa patienter vi opererade. Människor har idag kvar sina tänder längre och antalet helt tandlösa har minskat över tid. På 90-talet hade vi på vår klinik ungefär 300 helt tandlösa patienter per år och nu har vi 30–40 helt tandlösa

patienter per år. Jag kan uppleva att den nedåtgående trenden börjar vända lite och att de helt tandlösa har blivit något fler. Vi kan bara spekulera, men det kan bero på att det i Sverige finns fler utrikesfödda personer från länder där man inte har fått samma förebyggande vård som här. Våra behandlingar styrs också av tandvårdsförsäkringen och vad som ersätts ekonomiskt.

Vad ska en person som har tandimplantat tänka på?

Konstgjorda delar kräver lite utöver det vanliga. Tandimplantat sköter sig inte själv utan behöver extra skötsel – både av patienten och tandvården. Det är jätteviktigt att patienten sköter sin munhygien enligt de instruktioner de har fått och att man kommer på kontroller till tandvården.

Allmänt om tandimplantat

- Göteborgsbaserade läkaren och professorn Per-Ingvar Brånemark upptäckte att benvävnad växte in i titan och behandlade den första patienten med tandimplantat år 1965.
- Idag har ca 100 miljoner människor världen över tandimplantat.
- Cirka var 10:e person som är 70 år och äldre i Västra Götaland har tandimplantat.
- Svar på frågor om implantatoperation finns på vgregion.se/folktandvarden

Vidarebefordra gärna brevet

Som mottagare av nyhetsbrevet får du gärna vidarebefordra det till andra personer som du tror kan ha nytta och glädje av informationen.

Önskemål

Kontakta redaktionen om du har frågor eller förslag på ämnesområden om något som du vill att vi ska skriva om.

Kontakt

Isabelle Johansson,
Centrum för äldretandvård
E-post:
isabelle.johansson@vgregion.se